

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא

פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים

וילדיהם דרור הלל ואשר יש'

עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי

וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה

רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים

לרפואת חיים שמואל בן סימה

לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

אימורי קדשים קלים שיצאו

חוץ לקלעים לפני זריקת דמים

אימורי קדשים קלים, זריקת הדם מקדשת אותם להיות מוקטרים על המזבח, ולכל דברים הבאים:

(א) להיות קדושים לעניין מעילה. ולכן הנהנה מהם אחר זריקת דמים, מעל. אבל קודם זריקת דמים הנהנה מהם לא מעל.

(ב) להתחייב עליהם משום פיגול, אם נעשו במחשבת פיגול. כי בזריקת הדם נגמרת מלאכת הדם, ואין קרבן נקבע להיות פיגול, לחייב את האוכלו כרת, אלא כשגמר המתיר להיקרב כמצוותו, [בלא פסול אחר חוץ ממשבת הפיגול]. אבל קודם זריקת הדם אין חיוב פיגול באכילת האימורים.

(ג) להתחייב עליהם משום נותר, אם נותרו אחר זמנם. כי בזריקת הדם הוכשר הקרבן ומעתה נעשה נותר כשעבר זמנו. אבל קודם זריקת הדם אין חיוב פיגול באכילת האימורים.

(ד) להתחייב עליהם משום טמא, אם טמא אכלם. כי רק בשר הניתר לטהורים על ידי זריקת הדם, טמא חייב כרת על אכילתו, אבל בשר שלא ניתר לטהורים בזריקה, טמא אינו חייב כרת על אכילתו, ומאחר שחיוב כרת על אכילת אימורים בטומאה, למד מחיוב כרת על אכילת בשר בטומאה, כשם שאין חיוב כרת על אכילת בשר בטומאה, אלא כשניתר בזריקת הדם, כך אין חיוב כרת על אכילת אימורים בטומאה, אלא כשהותרו בזריקת הדם. אבל קודם זריקת הדם, אין חיוב כרת לטמא על אכילת האימורים.

ונחלקו חכמים, מה הדין אם קודם זריקת הדם יצאו האימורים, [שהם חלק הקרבן עצמו הקרב למזבח], או יצאו לחמי הקרבן, [שהם ניתרים בזריקת הדם כמו האימורים, אבל אינם חלק מהקרבן עצמו]:

א. אימורים שיצאו קודם זריקת הדם וחזרו קודם זריקת הדם – לדברי הכל, לא נפסלו מחמת יציאתם, ומאחר שבשעת זריקת הדם כבר חזרו פנימה, הם מתקדשים בזריקת הדם לכל הדברים הנ"ל.

ב. אימורים שיצאו קודם זריקת הדם והיו בחוץ בשעת זריקתו – לדעת רבי עקיבא, לא נפסלו ביציאתם, ומאחר שהם מגוף הזבח, אף על פי שהם בחוץ בשעת הזריקה, הם מתקדשים בזריקת הדם לכל הדברים הנ"ל. ולדעת רבי אליעזר, מאחר שהם חוץ לעזרה בשעת הזריקה, אין הזריקה מועילה להם לכל הדברים הנ"ל.

ג. לחמי הקרבן [=שתי הלחם הבאים בעצרת עם שלמי ציבור], **שיצאו קודם זריקת הדם, וחזרו פנימה קודם זריקת הדם – לדעת רבי עקיבא, לא נפסלו מחמת יציאתם, ומאחר שבשעת זריקת הדם כבר חזרו פנימה, הם מתקדשים בזריקת הדם לכל הדברים הנ"ל. ולדעת רבי אליעזר, נפסלו מחמת יציאתם, ולכן אף על פי שבשעת זריקת הדם כבר חזרו פנימה, אינם מתקדשים בזריקת הדם לכל הדברים הנ"ל.**

ד. לחמי הקרבן [=שתי הלחם הבאים בעצרת עם שלמי ציבור], **שיצאו קודם זריקת הדם, והיו בחוץ בשעת זריקתו – לדברי הכל, מאחר שאינם מגוף הזבח כל זמן שהם החוץ אין הזריקה מועילה להם ולכן אינם מתקדשים בזריקת הדם לכל הדברים הנ"ל.**

לסיכום: לעניין אימורים, הכל מודים שאינם נפסלים ביציאתם, והמחלוקת היא כשעודם בחוץ, האם הזריקה מועילה להם. ולעניין לחמים, הכל מודים שבעודם בחוץ, אין הזריקה מועילה להם, והמחלוקת היא, האם ביציאתם הם נפסלים לגמרי, ששוב לא תועיל להם הכנסתם,

או שרק בעודם בחוץ אין הזריקה מועילה להם.

קרבנות העוף קודמים למנחות

אף על פי שהמנחות עדיפות על קרבנות העוף, בכך שהמנחות באות אף כקרבנות ציבור, מה שאין כן קרבנות העוף.

מכל מקום קרבנות העוף קודמים למנחות, כי הם מקודשים יותר, בכך שהם מיני דמים, כלומר הם קרבן שדמו ניתן למזבח, וכפרה שעל ידי דם חשובה יותר, שכן היא ישנה ברוב הקרבנות.

מנחת חוטא קודמת למנחת נדבה

אף על פי שמנחה הבאה בנדבה, עדיפה על מנחה הבאה על חטא [שהדל שבדלים, מתחייב בה, על חטאים שמביאים עליהם קרבן עולה ויורד], שכן מנחה הבאה בנדבה טעונה שמן ולבונה, ומנחת חוטא אינה טעונה שמן ולבונה.

מכל מקום מנחת חוטא קודמת למנחת נדבה, כי היא באה לכפרה על חטא, וכל דבר שהוא מכפר קדוש יותר.

מנחת חוטא קודמת למנחת סוטה

מנחת חוטא קודמת למנחת סוטה, כי מנחת חוטא עדיפה על מנחת סוטה בשני דברים. (א) מנחת חוטא מכפרת על חטא, ומנחת סוטה אינה באה לכפרה, אלא לברר עוון. (ב) מנחת חוטא באה מן החטים, ומנחת נדבה באה מן השעורים.

מנחת סוטה ומנחת נדבה

ספק מי קודמת. כי מצד אחד מנחת נדבה עדיפה על מנחת סוטה, בזה שמנחת נדבה באה מן החטים, וטעונה שמן ולבונה, ומנחת סוטה באה מן השעורים, ואינה טעונה שמן ולבונה. ומצד שני מנחת סוטה עדיפה על מנחת נדבה, בזה שמנחת סוטה באה מחמת עוון, ומנחת נדבה לא באה מחמת עוון.

חטאת קודמת לעולה

א. חטאת בהמה קודמת לעולת בהמה [בזריקת הדם]. שנאמר, "וַעֲשֵׂה אֶת הָאֶחָד חֲטָאת וְאֶת הָאֶחָד עֹלָה", [כפי שנתבאר בדף פ"ט].

ב. חטאת העוף קודמת לעולת העוף. שנאמר בעניין קרבן הבא על שגגת שבועת העדות, [שהוא חטאת העוף ועולת העוף], "וְאֶת הַשְּׂנִי יַעֲשֶׂה עֹלָה", ללמד, שהחטאת ראשונה והעולה שניה.

ג. חטאת העוף קודמת אף לעולת בהמה. שנאמר בעניין קרבן הבא על שגגת שבועת העדות פסוק נוסף להקדים את החטאת, "וְהִקְרִיב אֶת אֲשֵׁר לַחֲטָאת רִאשׁוֹנָה", ופסוק זה אינו נצרך לגופו, ללמד שבקרבן זה החטאת קודמת, כי דין זה כבר למד מכתוב אחר [כמבואר באות ב'], ועל כרחך הכתוב הזה בא ללמד, שכן הדין בכל חטאת ועולה הבאים יחד, שהחטאת קודמת לעולה. [=זה בנה אב לכל חטאות שיקדמו לעולות הבאות עמהם].

עולת יולדת קודמת לחטאת יולדת למקראה

רש"י מפרש, שבקריאה בתורה, העולה קודמת לחטאת, כי כתובה לפניו, אבל בעבודה, החטאת קודמת.

וה"ר חיים מפרש, שבהקדשת קרבנות יולדת, יש להקדיש את העולה תחילה, [שלא כבשאר קרבנות שיש בהם חטאת ועולה, שיש להקדיש את החטאת תחילה], אבל לעניין העבודה, דין קרבנות יולדת כשאר קרבנות, שהחטאת קודמת לעולה.

פריס אילים כבשים ושעירים

כשכולם עולות – דין פשוט הוא, שכך הוא הסדר: (א) פריס. שמנחתם ונסכיהם מרובים, [שלושה עשרונים וחצי לוג]. (ב) אילים. שמנחתם ונסכיהם בינונים, [שני עשרונים ושליש לוג]. (ג) כבשים. שמנחתם ונסכיהם מועטים, [עשרון אחד ורביעית הלוג] (ד) שעירים [=עזים].

שמנחתם ונסכיהם ככבשים, אבל פחותים מהם באליה, [שבחטאת ושלמים האליה קריבה מהכבשים ולא מהשעירים].

כשמקצתם עולות ומקצתם חטאות – החטאות קודמות לעולות בזריקת הדם, כפי שנתבאר לעיל, אולם יש יוצאים מן הכלל, כפי שיתבאר בעזה"י להלן.

יש עולות שקודמות

לחטאות [אף לעבודות הדם]

א. פר עבודה זרה [שהוא עולה], קודם לשעיר עבודה זרה, [שהוא חטאת].

ציבור ששגגו בעבודה זרה על פי הוראת בי"ד הגדול, מביאים פר לעולה ושעיר לחטאת, והפר קודם לשעיר.

- במערבא משמיה דרבא בר מרי ביארו שהטעם לכך, כי בחטאת זו נאמר "ושעיר עזים אֶחָד לְחַטָּת", חסר א', ללמד, שאינה כשאר חטאות שבתורה, ואינה קודמת לעולה הבאה עימה.

- ורבינא ביאר, שהטעם לכך, כי נאמר בקרבן זה, "וַעֲשׂוּ כָּל הַעֲדָה פֶּרֶן בֶּן בָּקָר אֶחָד לְעֹלָה לְרִיחַ נִיחַח לַיהוָה וּמִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ כַּמִּשְׁפָּט וְשִׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּת", ללמד שיעשה כמשפט הכתוב בו, שהפר קודם לשעיר, ולא יהא כשאר קרבנות שהחטאת קודמת לעולה.

ב. עולות החג [=סוכות] ושעירי החג [שהם חטאות].

- לפי התירוץ הראשון בגמרא, אף על פי שהחטאת נאמרה בתורה לבסוף, "עֹלָה ... פָּרִים בְּנֵי בָקָר ... אֵילָם .. כְּבָשִׂים ... וְשִׁעִיר עִזִּים אֶחָד חֲטָאת", החטאת קודמת לעולות, ככל מקום שחטאת ועולה באים יחד, שהחטאת קודמת לעולה, [והברייתא המקדימה את הפרים והאילים והכבשים מדברת באופן שכולם עולות].

- ולפי התירוץ האחרון בגמרא, עולות החג קודמות לחטאת החג, כי נאמר בהם "כַּמִּשְׁפָּט", ללמד, שיעשו כמשפט הכתוב בהם, שהעולות קודמות לחטאת, ולא יהא כשאר קרבנות שהחטאת קודמת לעולה.

עוד בעניין דיני קדימת קרבנות

פר כהן משיח קודם לפר העלם דבר של ציבור, שנאמר בעניין פר העלם דבר של ציבור, "וְשָׂרַף אֹתוֹ כַּאֲשֶׁר שָׂרַף אֶת הַפָּר הָרִאשׁוֹן", הרי שנקרא פר כהן משיח ראשון לפר העדה. [ובמסכת הוריות דף י"ג יש לומדים זאת מסברא].

פר העלם דבר של צבור קודם לפר עבודת כוכבים, כי פר העלם דבר של ציבור הוא חטאת, ופר עבודת כוכבים הוא עולה, וחטאת קודמת לעולה.

פר עבודת כוכבים [אף על פי שהוא עולה], קודם לשעירי עבודת כוכבים [שהם חטאת], כמבואר לעיל.

ויש עוד במסכת הוריות דף י"ג.

חטאת העוף ועולת בהמה ומעשר

כבר נתבאר, שחטאת העוף קודמת לעולת בהמה, [שנאמר, "וְהִקְרִיב אֶת אֲשֶׁר לְחַטָּאת רִאשׁוֹנָה"]. ועולת בהמה קודמת למעשר בהמה, [כי העולה היא קדשי קדשים], ומעשר בהמה קודם לחטאת העוף, [כי מעשר בהמה הוא מין זבח].

ומעתה, כשעומדים שלשתם יחד, יש להסתפק מי מהם יקדום, שכן אם נבוא להקריב את חטאת העוף תחילה, המעשר קודם לה, ואם נבוא להקריב את המעשר תחילה, העולה קודמת, ואם נבוא להקריב את העולה תחילה, החטאת קודמת, וחוזר חלילה.

בבבל אמרו – מין זבח עדיף. כלומר טעם ההקדמה של מעשר בהמה לחטאת העוף הוא הטעם החשוב, ולכן יקרב המעשר תחילה, אבל העולה לא תקרב לפני חטאת העוף, כי גזרת הכתוב היא שחטאת העוף קודמת לה, ולכן חטאת העוף תקרב שניה, ועולת הבהמה שלישית.

ובארץ ישראל אמרו – עיילא בה עולת בהמה בחטאת העוף ואגבהתה ממעשר. כלומר, אמנם

מסביר יש להקדים את עולת הבהמה תחילה, [שהיא חשובה מהמעשר], ואחר כך את המעשר, שהם מיני זבח, ורק לבסוף את חטאת העוף, אלא מאחר שגזרת הכתוב, היא להקדים את חטאת העוף לעולת הבהמה, חטאת העוף קודמת לעולת הבהמה, אבל שאר הסדר אינו משתנה, אלא העולה והמעשר כסדר הנ"ל, **עולת הבהמה תחילה**, ואחר כך **המעשר**.

יש אשם שקודם לחטאת

כבר נתבאר בדף פ"ט, שחטאת קודמת לאשם, [כי החטאת דמה ניתן על ארבע קרבנות, ומפורש בה שפיכת שיירי הדם ליסוד].

אולם **אשם מצורע** יוצא מכלל שאר אשמות, והוא קודם לחטאת, כי הוא חשוב ממנה, משום שהוא **בא להכשיר את המצורע**, לטהרו לקדשים ולביאת מקדש, ומאחר שטהרת המצורע תלויה בו, הוא קודם לחטאת.

הבהמה הראויה לקרבן אשם

רוב האשמות באים מאיל [=בן שתי שנים], ששוויו **שתי כסף**, ובכלל זה, (א) אשם מעילות (ב) אשם תלוי (ג) אשם גזילות (ד) ואשם שפחה חרופה.

אולם (א) **אשם נזיר** (ב) **ואשם מצורע** יוצאים מכלל שאר אשמות, **ובאים מכבש** [=בן שנתו], ששוויו **סלע אחד כסף**.

ובדף מ"ח כבר נתבאר מניין אנו למדים דינים אלו.

דיני קדימה באכילת קדשים

כל הדינים האמורים לעיל בעניין דיני קדימה בהקרבת הקדשים השונים, שווים הם גם לעניין הקדמת אכילת הקרבנות הנאכלים, שכל הקודם לחבירו בהקרבתו, קודם אותו באכילתו.

וכשיש שני קרבנות שווים, כגון שלמים, שאחד נעשה אתמול, [והיום הוא יומו האחרון להיאכל], והשני נעשה היום, [והוא נאכל גם מחר], לדברי הכל, השלמים שנעשו אתמול קודמים.

ולדעת רבי מאיר – שלמים של אתמול קודמים לכל קרבנות היום, אף לאלו המקודשים מהם, כגון חטאות של היום, משום שזלזול גדול הוא להשהות את קדשי אתמול, ומאחר שקרבו ראשונים, יש לאוכלם תחילה.

ולדעת חכמים – אין שלמי אתמול קודמים אלא לשלמי היום, ששווים להם בקדושתם, אבל חטאת [ואשם] של היום, קודמת אף לשלמי אתמול, כי חטאת קדושה משלמים, שכן החטאת היא קדשי קדשים, והשלמים הם קדשים קלים.

תדיר ומקודש

כבר נתבאר [בדף פ"ט], (א) שכל התדיר מחבירו קודם את חבירו, (ב) שכל המקודש מחבירו קודם את חבירו. **וספק בגמרא מה הדין, כשהאחד תדיר יותר, והאחד מקודש יותר, האם זה שתדיר יותר עדיף, או זה שמקודש יותר עדיף.**

כגון:

א. דם עולת תמיד, ודם חטאת, עומדים לזריקה, דם התמיד תדיר יותר, ודם החטאת מקודש יותר.

ב. עולות מוספי ראש חדש, ופר העדה שהוא חטאת, עומדים להקרבה, עולות מוספי ראש חודש תדירים יותר, ופר העדה מקודש יותר.

ולא נפשט ספק זה בגמרא.

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

מותר להפיץ שלא למטרה מסחרית

לקבלת קבצים אלו בוואצאפ

שלחו הודעה למספר 050-6877088

[לרכישת בקיצור על מסכת זבחים](#)

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)